

RUIMTELIJKE ONDERBOUWING HERENBOERDERIJ HEEMSTEDEN

Locatie: Cruquiusweg 45^A
2102 LS Heemstede

Datum 22 april 2021, versie 4

Opstellers: T. Schulpen, adviseur omgevingsrecht
& G. Dijkstra, procesregisseur Herenboeren Nederland

Behoort bij beschikking
van Burgemeester en
Wethouders van:

7 december 2021

Inhoud

Inhoud.....	2
1. Inleiding.....	3
2. Omschrijving van het project.....	4
Herenboeren Heemstede aan de Cruquiusweg	5
3. Ligging plangebied	6
4. Vigerende planologische situatie	7
Bestemmingsplan.....	7
Inpassing van de Herenboerderij.....	8
Locatie van de boomgaard.....	9
5. Rijks-, provinciaal- en gemeentelijk beleid.....	11
Nationaal Ruimtelijk Beleid.....	11
Provinciaal Ruimtelijke Beleid.....	12
Gemeentelijk (ruimtelijk) beleid	14
6. Effecten op de omgeving.....	16
Bedrijven en milieuzonering.....	16
Verkeer en parkeren.....	16
Geluid.....	17
Bodemkwaliteit.....	17
Archeologie en cultuurhistorie.....	17
Water	18
Flora en fauna	20
Luchtkwaliteit	21
Externe veiligheid.....	21
7. Financieel-economische uitvoerbaarheid.....	22
8. Conclusie	23
Bijlage 1	24
Bijlage 2.....	25

1. Inleiding

Het project betreft de realisatie van een Herenboerderij aan de Cruquiusweg 45A te Heemstede. Een Herenboerderij is een coöperatief, gemengd agrarisch bedrijf waar duurzaam voedsel wordt geproduceerd voor haar leden.

De Herenboerderij past grotendeels binnen het vigerend bestemmingsplan 'Herziening Landgoederen en Groene Gebieden'. Voor een aantal noodzakelijke elementen van de bedrijfsinrichting is dat niet het geval. Dit betreft het gebruik van een deel van de gronden als boomgaard, akker en fijne teelt, alsmede een tunnelkas. Verder betreft dit de mobiele huisvesting voor de kippen en varkens. Het initiatief kan mogelijk gemaakt worden door het verlenen van een omgevingsvergunning voor de activiteiten 'afwijken bestemmingsplan' en 'bouwen'.

Het doel van de ruimtelijke onderbouwing is aan te geven op welke onderdelen de boerderij afwijkt van de bepalingen van het bestemmingsplan, inzichtelijk te maken waarom dit voor de bedrijfsvoering noodzakelijk is en welke invloed dit heeft op de ruimtelijke inrichting en kwaliteiten van het gebied.

2. Omschrijving van het project

Herenboeren werken natuur gedreven, sociaal verbonden en economisch gedragen. Het perspectief van waaruit we werken is uitgeschreven op <https://www.herenboeren.nl/de-beweging/farming-communities/>.

De drie principes van Farming Communities

Een Herenboerderij is een professioneel agrarisch bedrijf met als rechtsvorm een coöperatie. De coöperatie is een ledenorganisatie van huishoudens waarin de ALV het hoogste orgaan is. Daardoor hebben individuele leden invloed op het reilen en zeilen van de boerderij. De boer(in) heeft de rol van bedrijfsleider met een gedelegeerde verantwoordelijkheid van het bestuur en wordt binnen Herenboeren NL opgeleid om zijn/haar rol, taken en verantwoordelijkheid te kunnen invullen. De leden mogen, onder inhoudelijke verantwoordelijkheid van de boer(in), werken op hun bedrijf, maar dit hoeft niet.

De productie is afgestemd op de behoefte van de leden en er wordt naar gestreefd om een zo compleet mogelijk voedselpakket te produceren. Een Herenboerderij is dus altijd een gemengd bedrijf. Er worden geen producten verkocht aan niet-leden of marktpartijen. De coöperatie kent een omvang die is afgestemd op de exploitatie van de boerderij enerzijds en anderzijds op een community van mensen die elkaar kent en samenwerkt. In beginsel gaan we uit van maximaal 200 gezinnen, samen 500 monden. De Herenboerderij is een bedrijf met meerdere productietakken en die deze met elkaar combineert (denk aan fruit, groenten, eieren, vlees, etc.) en sociale en maatschappelijke doelen integreert.

Op een Herenboerderij wordt op een natuurgedreven wijze voedsel geproduceerd. Dit betekent dat er een continu streven is naar “geen input van buiten en zonder netto emissies”. Op een Herenboerderij wordt toegewerkt naar een ecosysteem waaruit voedsel komt. Gestart wordt met een instapboerderij, zoals die zich ontwikkelt op basis van gezamenlijke ervaringen. Het instapmodel wordt doorontwikkeld, door elk jaar een stap te zetten in de richting van het nul-input-doel. Centraal in deze aanpak staat de kwaliteit van de bodem, toename van biodiversiteit, herstel van ecosystemen, landschap en omgang met water en energie. Drivers zijn dierwelzijn, boer(in)welzijn, klimaat en gezondheid.

Herenboeren Heemstede aan de Cruquiusweg

Het Herenboeren concept is op de locatie vertaald naar een globale inrichting met circa 9 hectare weidegrond voor de koeien en 1 hectare voor de varkens. Verder bestaat de inrichting uit ongeveer 2 hectare boomgaard en 5,5 hectare akkers/ fijne teelt. Bestaande verhardingen en opstallen worden gebruikt voor parkeren en de wekelijkse uitgifte van producten. De kippen krijgen de beschikking over een leg- en schuilgelegenheid, de zogenaamde kipcaravan, die over de boerderij verplaatst kan worden (mobiel). De varkens kunnen schuilen door ze toegang te geven tot een hok in de bestaande opstallen. De runderen lopen in principe jaarrond buiten.

Herenboeren betreft een kleinschalig gemengd agrarisch bedrijf. Het op de weilanden houden van vleesvee met kalveren en scharrelvarkens, loslopende kippen in een boomgaard en kleinschalige akkerbouw, is landschappelijk gezien eerder een plus- dan een knelpunt. Een zorgvuldige inpassing van dit boerenbedrijf in het landschap is mogelijk. Ook de voor de boerderij benodigde nieuwe bebouwing (tunnelkas + mobiele schuilgelegenheid kippen) is mede gelet op het semipermanente karakter hiervan, goed in te passen in het gebied.

In hoofdstuk 3 is het plangebied en een plattegrond met de beoogde inrichting van de Herenboerderij weergegeven

3. Ligging plangebied

Het plangebied ligt aan de Cruquiusweg 45A aan de oostkant van de gemeente. De locatie van de Herenboerderij wordt aan de west- en zuidzijde omgeven door maatschappelijke functies (onderwijs, sport, natuur, milieustraat, waterzuivering), aan de oostzijde door water (Zuider Buiten Spaarne) en aan de noordzijde grenst het plangebied aan een agrarische functie (weilanden).

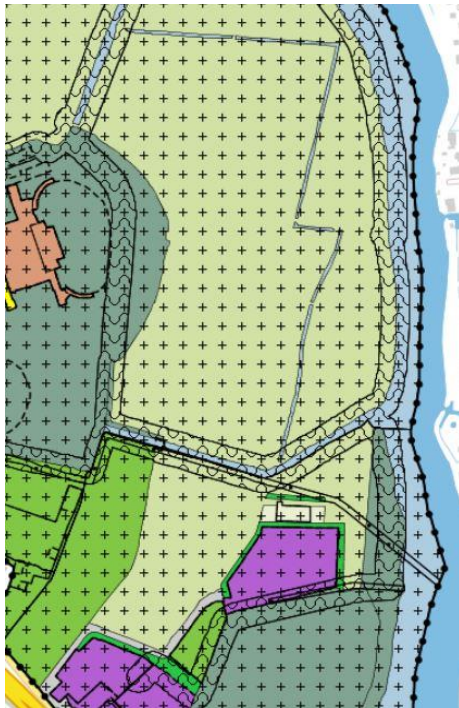

Ligging plangebied

Indeling Herenboerderij (zie bijlage 1 voor details)

4. Vigerende planologische situatie

Uitsnede verbeelding bestemmingsplan

De gehele locatie is gelegen in het bestemmingsplan 'Herziening landgoederen en groene gebieden – eerste herziening', vastgesteld op 29 juni 2017. Nevenstaand is een uitsnede uit de verbeelding van het bestemmingsplan weergegeven.

Bestemmingsplan

Voor de betrokken percelen gelden (samengevat en voor zover hier van belang) de volgende bestemmingen:

1. Agrarisch met waarden (artikel 4)

Dit betreft het overgrote deel van de betrokken gronden. Deze gronden zijn bestemd voor de uitoefening van een grondgebonden agrarisch bedrijf. Voorts voor het behoud en herstel van landschappelijke openheid in de vorm van agrarisch gebruikte weidegronden + bollenvelden en karakteristieke verkavelingspatronen.

2. Agrarisch (artikel 3)

Deze gronden betreffen enkel de aanwezige stal en directe omgeving en zijn bestemd voor de uitoefening van een grondgebonden agrarisch bedrijf. Binnen deze bestemming is een gebouw toegestaan.

3. Groen (artikel 9)

Dit betreft de groenstrook langs de stal. Deze gronden zijn bestemd voor (natuurlijke) groenvoorzieningen, paden, water, recreatief medegebruik.

4. Water (artikel 21)

Deze gronden zijn bestemd voor verkeer te water, waterlopen, watergangen en waterpartijen en brug mits aangeduid.

Tevens gelden op gedeelten van de gronden nog regels op grond van de (dubbel)bestemmingen:

a. Waarde-Archeologie 2 (artikel 29).

Deze aangewezen gronden zijn -behalve voor de andere aldaar voorkomende

bestemming(en)- mede bestemd voor de bescherming en veiligstelling van de archeologische waarden-categorie 2. Het betreft hier de percelen ten noorden van de waterloop

b. Waarde-Archeologie 5 (artikel 32).

Deze aangewezen gronden zijn -behalve voor de andere aldaar voorkomende bestemming(en)- mede bestemd voor de bescherming en veiligstelling van de archeologische waarden-categorie 5

c. Leiding – Gas

Deze gronden zijn - behalve voor de andere aldaar voorkomende bestemming(en) - mede bestemd voor een aardgastransportleiding.

d. Waterstaat –waterkering (artikel 34)

De voor Waterstaat-waterkering aangewezen gronden zijn - behalve voor de andere aldaar voorkomende bestemming(en) - mede bestemd voor waterstaatkundige voorzieningen.

Inpassing van de Herenboerderij

De activiteiten die Herenboeren willen ontwikkelen passen voor het overgrote deel binnen het bestaande planologisch regime. Het gebruik van de gronden voor een boomgaard en voor het telen van groenten en voedergewassen (fijne teelt) passen niet binnen de bestemming. Deze activiteiten zijn namelijk niet rechtstreeks gericht op het behoud en herstel van landschappelijke openheid in de vorm van agrarisch gebruikte weidegronden + bollenvelden. Daarnaast passen de tunnelkassen en de mobiele huisvesting voor de kippen niet binnen het planologisch regime omdat deze buiten een bouwvlak gerealiseerd worden. Deze ruimtelijke onderbouwing houdt verband met de wens om de beoogde bedrijfsvoering van de Herenboeren mogelijk te maken. Herenboeren Heemstede Ruimtelijke onderbouwing Cruquiusweg 45A 2102 LS Heemstede 7

De gemeente Heemstede (lees het college van burgemeester en wethouders) heeft de bevoegdheid om een omgevingsvergunning voor de activiteiten afwijken van het bestemmingsplan en bouwen te verlenen (artikel 2.1, eerste lid onder a en c juncto artikel 2.12, eerste lid onder a sub 3 van de Wabo). Voorwaarde voor vergunningverlening is (onder andere) dat de gemeenteraad een verklaring van geen bedenkingen afgeeft (art 6.5 Bor) en dat er sprake is van een goede ruimtelijke ordening (aan te tonen met een ruimtelijke onderbouwing).

De huidige eigenaar van het agrarisch bedrijf aan de Cruquiusweg 45A beëindigt zijn bedrijfsactiviteiten. Hij wil de opstallen (in zijn eigendom) die op gemeentegrond staan (recht van opstal) verkopen. Daarnaast worden gronden van de gemeente en van het bisdom gepacht. De omvang van het bedrijf past goed bij de schaalgrootte van een Herenboerderij. Herenboeren zijn bereid om de opstallen en de pacht over te nemen. Hiermee is het groene karakter en de agrarische functie van het gebied gewaarborgd.

Het voorliggend Herenboeren-initiatief is gelegen in het Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) Spaarnwoude en omgeving. Conform de kenschets en de kernkwaliteiten uit de beschrijving van het BPL zijn voor deze locatie met name de open ruimte en zichtlijnen van belang. De Herenboerderij wordt zorgvuldig ingepast in het landschap. Voor het overgrote deel blijft de openheid bewaard en blijven de zichtlijnen in tact: er verandert weinig als het gaat om opgaande elementen. Een uitzondering wordt gevormd door de tunnelkassen, de kipcaravan en de boomgaard.

De boerderij zelf betreft de bestaande bebouwing, waar de tunnelkassen dichtbij geprojecteerd zijn, tegen de bestaande bebouwing van de zuiveringsinstallatie van het Hoogheemraadschap. De zogenoemde kipcaravan rouleert door de boomgaard, en valt in de boomgaard nauwelijks op. De kipcaravan wordt zo geplaatst dat open zichten niet worden belemmerd. Mede vanwege het semipermanente karakter van deze nieuwe bebouwing is dit passend binnen het gebied. De locatie van de boomgaard wordt hieronder nader toegelicht.

Locatie van de boomgaard

De provincie is om advies gevraagd. De provincie staat positief tegenover het initiatief voor een herenboerderij. Omdat het gebied benoemd is als Bijzonder Provinciaal Landschap is wel een uitgebreidere toelichting nodig waarin wordt aangetoond dat de kernkwaliteiten van het gebied niet worden aangetast. Deze toelichting wordt hieronder gegeven, en op pagina 10 (Provinciale Ruimtelijke Verordening).

Door de provincie wordt gesteld dat de positionering van de boomgaard zoals deze is aangevraagd (aansluitend op de beboste delen van Hageveld), het contrast tussen de beboste delen en het open landschap langs het Jan Stuytpad door de nieuwe bomen aantast. Het lijkt de provincie logischer de boomgaard meer aan de zuidzijde van het gebied te plaatsen, omdat zij hier de openheid het minst beïnvloeden. Hier kunnen de bomen wellicht kansen bieden om de uitstraling van de rommelige bebouwing langs de Cruquiusweg te verbeteren. Hierbij is het belangrijk dat, tussen de (laagstam) boomgaard door, (ruime) doorzichten op het open landschap wordt vrijgehouden. Ook een hoogstamboomgaard, met zicht door de boomgaard heen, kan hier ruimtelijke kwaliteit toevoegen.

Naar aanleiding hiervan wordt het volgende overwogen:

In opdracht van Herenboeren is door bureau Werkend Landschap nader onderzoek verricht naar de positionering van de tunnelkas, het mobiele kippenverblijf en de boomgaard.

De tunnelkas is dichtbij de stal geprojecteerd, tegen de bestaande bebouwing van de zuiveringsinstallatie van het Hoogheemraadschap. Het kippenverblijf rouleert door de boomgaard en valt in de boomgaard nauwelijks op. Het verblijf wordt zo geplaatst dat open zichten niet worden belemmerd. Mede vanwege het semipermanente karakter van deze nieuwe bebouwing is dit passend binnen het gebied.

De locatie van de boomgaard is zodanig gekozen dat deze aansluit bij en de vorm van de bestaande boszoom van Hageveld volgt. Gekozen is voor een differentiatie in hoogstam (aan de bosrand) en laagstam (aan de weide kant) fruitbomen, zodat de overgang naar het open landschap zo vloeiend mogelijk verloopt. Door de vloeiende contour te volgen wordt aangesloten op de bestaande situatie. Het levert voordelen op voor de beleving van het gebied vanaf het Jan Stuytpad: door het bochtige verloop blijven de meest prominente lange zichtlijnen het beste behouden.

Het uitgangspunt is om met de boomgaard aan te sluiten op reeds aanwezig bos en randbeplanting van belendende sportvelden. Daarbij wordt uitgegaan van een aantal leidende principes:

- Alle belangrijke zichtlijnen van noord naar zuid en van zuid naar noord blijven behouden;
- De historische verkaveling, kavelsloten en karakteristieke lijnen blijven behouden;
- Het zicht vanuit het oosten op de westkant van het plangebied blijft gelijk of wordt zelfs aantrekkelijker: de bosrand krijgt een biodiverse zoom, de sportvelden komen nog meer uit het zicht.

Door aansluiting op de bestaande bosrand verandert de beleving vanuit die bosrand minimaal: vanaf het wandelpad in de bosrand is het uitzicht nu al beperkt door aanwezige bomen/houtopslag/silo's.

Plaatsing van de boomgaard in het zuiden zoals de provincie voorstelt, zou het open karakter van het landschap teveel aantasten. Bovendien is de verkaveling van het terrein ter plekke oost-west, en de bestaande verkaveling en historische lijnen houden we graag in tact. Naast de landschappelijke nadelen, maakt deze oriëntatie het logistiek vrijwel onmogelijk om noord-zuid corridors te creëren en om zichtlijnen te behouden. De oppervlakte van de boomgaard wordt dan te klein (voor het Herenboeren concept is minimaal 2 hectare boomgaard nodig), en er kan niet noord-zuid met materieel gereden worden.

Voor de verbeelding van de impact van de boomgaard op de landschappelijke beleving wordt verwezen naar Bijlage 1, het Landschappelijk Inrichtingsplan.

5. Rijks-, provinciaal- en gemeentelijk beleid

Nationaal Ruimtelijk Beleid

De Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR), die op 13 maart 2012 door de minister is vastgesteld, vormt de nieuwe, overkoepelende rijksstructuurvisie voor de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland tot 2028, met een doorkijk naar 2040. In de SVIR 'Nederland concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig' is de inhoud van een groot aantal beleidsstukken, waaronder de Nota Ruimte, de Nota Mobiliteit en diverse planologische kernbeslissingen, opgenomen. Het rijksbeleid richt zich op het versterken van de internationale positie van Nederland en het behartigen van de nationale belangen, zoals de hoofdnetwerken voor personen- en goederenvervoer, energie, natuur, waterveiligheid, milieukwaliteit en bescherming van het werelderfgoed. Het beleid met betrekking tot verstedelijking, groene ruimte en landschap laat het Rijk, onder het motto 'decentraal wat kan, centraal wat moet', over aan provincies en gemeenten. Gemeenten krijgen daarbij de ruimte voor kleinschalige natuurlijke groei en voor het bouwen van huizen die aansluiten bij de woonwensen van mensen. Alleen in de stedelijke regio's rond de mainports Amsterdam en Rotterdam maakt het Rijk afspraken met decentrale overheden over de programmering van verstedelijking. Overige sturing op verstedelijking, zoals afspraken over binnenstedelijk bouwen, rijksbufferzones en doelstellingen voor herstructurering, laat het Rijk grotendeels los. Het Rijk streeft naar een concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig Nederland, door middel van een krachtige aanpak die ruimte geeft aan regionaal maatwerk, de gebruiker voorop zet, investeringen prioriteert en ruimtelijke ontwikkelingen en infrastructuur met elkaar verbindt. Om dit doel te bereiken, werkt het Rijk samen met andere overheden. In de SVIR zijn ambities tot 2040 en doelen, belangen en opgaven tot 2028 geformuleerd.

De regio Noordwest-Nederland bestaat uit de provincies Noord-Holland en Flevoland en het IJsselmeergebied. De Metropoolregio Amsterdam is binnen dit gebied de grootste stedelijke regio. Opgaven van nationaal belang in dit gebied zijn:

- Verbetering van de bereikbaarheid van de Metropoolregio Amsterdam;
- Het versterken van de mainport Schiphol en het bijbehorende netwerk van verbindingen door het opstellen van de Rijksstructuurvisie Mainport Amsterdam Schiphol Haarlemmermeer (SMASH);
- Het ontwikkelen van de Zuidas als economische toplocatie en infrastructuurknooppunt (weg, spoor en openbaar vervoer) samen met andere overheden;
- Het mogelijk maken van de drievoudige schaalsprong in het gebied Amsterdam-Almere-Markermeer (woningbouw, infrastructuur en groen/blauw) samen met betrokken overheden (RRAAM);

Ladder voor Duurzame Verstedelijking

Op 1 oktober 2012 is in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) de 'Ladder voor duurzame verstedelijking' (verder: 'de Ladder') als motiveringseis opgenomen. Doel van de Ladder is het bereiken van een goede ruimtelijke ordening via optimale benutting van de ruimte in stedelijke gebieden. Het Rijk wil met de introductie van de Ladder vraaggerichte programmering bevorderen. De Ladder beoogt een zorgvuldige afweging en transparante besluitvorming bij alle ruimtelijke en infrastructurele besluiten, waaronder een herziening van het bestemmingsplan.

Sinds 1 juli 2017 is de 'nieuwe' Ladder voor duurzame verstedelijking in werking getreden. De traditionele opeenvolgende treden van 'de Ladder' zijn hierbij komen te vervallen. De belangrijkste wijzigingen van de voorgaande regeling betreffen:

- De begrippen 'actuele' en 'regionale' zijn geschrapt.
- De nieuwe Ladder bevat geen treden meer. De treden 1 en 2 zijn samengevoegd en trede 3 is geschrapt.
- Voor ontwikkelingen buiten bestaand stedelijk gebied geldt een uitgebreide motiveringsplicht.
- Er is een nieuw artikellid toegevoegd voor de Laddertoets bij uitwerkings- en wijzigingsplannen. De Laddertoets kan dan worden doorgeschoven naar het moment van vaststelling van het wijzigings- of uitwerkingsplan.
- De huidige definities worden niet gewijzigd. De uitgezette lijn in de jurisprudentie blijft hiermee in stand.

Deze wijziging heeft als doel de regeling te vereenvoudigen, waarbij de effectiviteit van het instrument behouden moet blijven. Een onderzoek naar de behoefte heeft slechts tot doel na te gaan of de vestiging van een dienst in overeenstemming is met een goede ruimtelijke ordening. Concreet betekent dit dat met betrekking tot de (economische) behoefte, de marktvraag of de beoordeling van de mogelijke ruimtelijke effecten (bijv. leegstand) relevant zijn. Artikel 3.1.6. lid 2 van het Bro luidt als volgt:

“De toelichting bij een bestemmingsplan dat een nieuwe stedelijke ontwikkeling mogelijk maakt, bevat een beschrijving van de behoefte aan die ontwikkeling, en, indien het bestemmingsplan die ontwikkeling mogelijk maakt buiten het bestaand stedelijk gebied, een motivering waarom niet binnen het bestaand stedelijk gebied in die behoefte kan worden voorzien.”

Dat betekent: eerst bepalen of een nieuwe ontwikkeling een nieuwe stedelijke ontwikkeling betreft, vervolgens kijken of er vraag is naar een bepaalde nieuwe ontwikkeling, daarna analyseren of het bestaande stedelijk gebied of bestaande bebouwing kan worden hergebruikt en tot slot afwegen of de ontwikkeling negatieve ruimtelijke gevolgen tot gevolg kan hebben.

Conclusie Rijksbeleid

Het initiatief van Herenboeren, dat in deze ruimtelijke onderbouwing centraal staat, heeft betrekking op een marginale wijziging van de huidige bestemming. Bij deze wijziging kan niet gesproken worden van een stedelijke ontwikkeling in de zin van artikel 1.1.1, lid 1. onder i van het Bro. Er wordt derhalve met het initiatief niet voorzien in een nieuwe stedelijke ontwikkeling, waarmee verantwoording aan de ladder niet nodig is. Ook het overige Rijksbeleid staat de gewenste ontwikkeling niet in de weg.

Provinciaal Ruimtelijke Beleid

De provincie Noord-Holland zorgt samen met andere overheden voor een goede inrichting van de leefomgeving. Ze vindt duurzaam ruimtegebruik, ruimtelijke kwaliteit en klimaatbestendigheid belangrijk. Ze streeft naar een aantrekkelijke groenblauwe en stedelijke omgeving, waar mensen op een zo prettig mogelijke manier kunnen wonen, werken en recreëren. Er is behoefte aan ruimte voor water, woningbouw, natuur en landschap, bedrijven, landbouw, wegen en duurzame energiewinning. De provincie bekijkt deze factoren in samenhang en maakt zo het regionale ruimtelijk-economisch beleid en coördineert bij kwesties die de gemeentegrenzen overstijgen.

Omgevingsvisie NH2050

De Provincie Noord Holland heeft, in aanloop naar de nog in werking te treden Omgevingswet, in november 2018 de 'Omgevingsvisie NH2050' vast gesteld. De provincie wil balans tussen economische groei en leefbaarheid. Dit betekent dat in heel Noord-Holland een basiskwaliteit van de leefomgeving wordt gegarandeerd. Er zijn randvoorwaarden geformuleerd hoe om te gaan met klimaatverandering. De provincie ontwikkelt zoveel mogelijk natuurinclusief en met behoud van (karakteristieke) landschappen, clustert ruimtelijke economische ontwikkelingen rond infrastructuur en houdt rekening met de ondergrond.

In de Omgevingsvisie zijn 5 bewegingen met ontwikkelprincipes beschreven voor de ontwikkeling van de leefomgeving.

- Dynamisch schiereiland. Hierin is het benutten van de unieke ligging van Noord-Holland, te midden van water, leidend.
- Metropool in ontwikkeling. Hierin wordt beschreven hoe de Metropoolregio Amsterdam steeds meer als één stad functioneert.
- Sterke kernen, sterke regio's, gaat over de ontwikkeling van centrumgemeenten die de gehele regio waarin ze liggen vitaal houden.
- Nieuwe energie, benut de economische kansen van de energietransitie.
- Natuurlijk en vitaal landelijke omgeving, staan het ontwikkelen van natuurwaarden en een economisch duurzame agrarische sector centraal.

Provinciale Ruimtelijke Verordening

Op 27 mei 2019 is de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV) voor het laatst gewijzigd. Deze wijziging is op 7 juni 2019 in werking getreden. In de PRV staan onderwerpen uit de provinciale structuurvisie, waarbij is aangegeven welke belangen de provincie wil behartigen en hoe ze dat wil doen. De verordening bestaat uit kaartmateriaal en regels waarmee gemeenten rekening moeten houden bij het opstellen van ruimtelijke plannen. De Omgevingsverordening NH 2020 is in november 2020 in werking getreden. In de Omgevingsverordening worden de belangrijkste onderwerpen uit de Omgevingsvisie verankerd. De PRV zal hier dus in opgaan.

Het doel van de provincie is om, met de Omgevingsverordening, tot een eenvoudiger, duidelijker en meer integraal systeem van regels te komen. Daarnaast moet er meer ruimte voor lokaal en regionaal maatwerk en bestuurlijke afwegingsruimte komen. Ook heeft de Omgevingsverordening tot doel doorkruising van provinciaal beleid zoals vastgelegd in de Omgevingsvisie te voorkomen. Verder voorziet de Omgevingsverordening in de uitwerking van thema's opgedragen door het Rijk. Waar de regels zich in het verleden richten op het 'wat', richten de nieuwe regels zich op het 'hoe': hoe kom je tot een goede fysieke leefomgeving? De fysieke leefomgeving staat voor alles wat mensen zien, voelen en ruiken zoals gebouwen, wegen, parken, bossen, rivieren en een schone lucht. Het 'wat' ging meer uit van wat mag niet en welke uitzonderingen gelden? Het gaat dus meer om het doel en minder om het middel.

De PRV is voor het overgrote deel beleidsneutraal vertaald naar de (ontwerp-) Omgevingsverordening. Nieuw in de Omgevingsverordening is het regime o.b.v. Kernkwaliteiten Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL). Het regime heeft als doel om het BPL in Noord-Holland te beschermen en waar mogelijk te versterken en te ontwikkelen. In het BPL is voor ruimtelijke ontwikkelingen afwegingsruimte, mits de kernkwaliteiten dat toelaten. Het hiermee door de provincie beoogde beleid komt overeen met het beleid dat

door de gemeente Heemstede gevoerd wordt. Het initiatief van Herenboeren Heemstede is een voortzetting van agrarisch gebruik van de gronden, maar dan op een natuurgedreven wijze. De kernwaarden worden door het initiatief niet aangetast, omdat de belangrijkste zichtlijnen gehandhaafd blijven en de karakteristieke openheid bewaard. Ook de karakteristieke verkaveling blijft ongewijzigd, evenals het oorspronkelijke, bochtige verloop van het Spaarne.

Vruchtdragende bomen en struiken maken deel uit van het Herenboeren concept, en zijn in dit plan ook geprojecteerd. De boomgaard is zodanig geprojecteerd dat deze aansluit bij bestaande begroeiing en de bestaande boszoom naast het Hageveld college volgt. Gekozen is voor een differentiatie in hoogstam (aan de bosrand) en laagstam (aan de weide kant) fruitbomen, zodat de overgang naar het open landschap zo vloeiend mogelijk verloopt. De boomgaard loopt verder naar het zuiden door in een spie-vorm aansluitend aan de bestaande bomenrij naast het fietspad 'Jan Stuytpad'.

Daarnaast wordt er voor het initiatief kleinschalig (semi)permanente bebouwing toegevoegd (tunnelkas en mobiele schuilgelegenheid kippen). De tunnelkas wordt aansluitend aan de bestaande bebouwing gerealiseerd (oostzijde waterzuivering). Het mobiele nachthok voor de kippen, een ondergeschikt bouwwerk, verplaatst zich door de boomgaard. Dit is geen stedelijke ontwikkeling die in strijd is met de kernkwaliteiten uit het PBL. Voor het overige worden er geen bouwwerken of andere, niet bestaande, ruimtelijke elementen toegevoegd.

Voor de verbeelding van de impact van de boomgaard op de landschappelijke beleving wordt verwezen naar Bijlage 1, het Landschappelijk Inrichtingsplan.

Conclusie Provinciaal beleid

Onderhavig plan draagt bij aan een vitale en duurzame ontwikkeling van de agrarische sector en het behoud van de natuurwaarden. Hierdoor is de ontwikkeling niet in strijd met het provinciaal beleid. Ook levert de ontwikkeling geen strijdigheden op met doelstellingen uit de ontwerp Omgevingsverordening NH 2020.

Gemeentelijk (ruimtelijk) beleid

De gemeente Heemstede is als groene gemeente met een goed voorzieningenniveau en een gunstige ligging aantrekkelijk om te wonen. Heemstede ontleent haar identiteit aan het groene karakter en aan de cultuurhistorische betekenis van de architectuur. De gemeente stelt zich actief op bij het bewaren en versterken van die ruimtelijke identiteit. De kernwaarden en uitgangspunten van het ruimtelijk kwaliteitsbeleid zijn¹:

- Inzetten op behoud van de aanwezige verhouding tussen groene gebieden en woongebieden, waarbij het Groenendaalse Bos groen moet blijven.
- De groene uitstraling behouden en versterken, ook bepaald door weilanden, monumentale bomen en de expliciet vormgegeven openbare ruimte, plantsoenen en particuliere tuinen.
- Behoud van en beleefbaar maken van de (gemeentelijke) monumenten en het erfgoed en behoud van de grote cultuurhistorische en landschappelijke waarden van de vele landgoederen en buitenplaatsen, de parels van Heemstede.
- Behoud van aantrekkelijke woongebieden door duurzaam te bouwen. Duurzaam wordt in de ruime betekenis van het woord uitgelegd: een woonwijk die lang meegaat, weinig onderhoud nodig heeft, geliefd is bij bewoners, uitnodigt tot milieubewust gedrag en flexibel kan inspelen op nieuwe woonwensen.

¹ Welstandsnota 2016 Heemstede

- Voor de (lokaal functionerende) bedrijventerreinen geldt dat al dan niet ingrijpend moet worden geïnvesteerd in revitalisering (waaronder renovatie bebouwing en herinrichting infrastructuur) om ze goed te kunnen laten functioneren in de toekomst.

De gemeente Heemstede streeft een milieubewust en duurzaam Heemstede na, waarbij inwoners moeten kunnen genieten van een schoon leefmilieu. Het duurzame initiatief van de Herenboeren, waarvan ieder huishouden lid kan worden, draagt hieraan bij. Daarnaast vormt het initiatief, een coöperatie, een verbindende schakel tussen inwoners (community).

Conclusie gemeentelijk ruimtelijk beleid

Het initiatief draagt bij aan het behoud en de versterking van de groene uitstraling van de gemeente en daarmee de leefbaarheid. De gewenste ontwikkeling ontmoet geen belemmering vanuit gemeentelijk beleid.

6. Effecten op de omgeving

Bedrijven en milieuzonering

Zowel de ruimtelijke ordening als het milieubeleid stellen zich ten doel een goede kwaliteit van het leefmilieu te handhaven en te bevorderen. Om te komen tot een verantwoorde, ruimtelijk relevante toetsing in milieuhygiënisch opzicht van bedrijfsvestigingen, wordt gebruik gemaakt van de zogenaamde milieuzonering. Hieronder wordt verstaan het aanbrengen van een voldoende ruimtelijke scheiding tussen enerzijds milieubelastende bedrijven of inrichtingen anderzijds milieugevoelige functies als wonen en recreëren.

Daarnaast is de milieuwetgeving van toepassing. Bij de milieuzonering wordt gebruik gemaakt van de door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) opgestelde Lijst van Bedrijven. Hierin wordt per bedrijfsoort aangegeven welke milieu-invloed (in de vorm van geur, stof, geluid en gevaar) hiervan kan uitgaan en welke afstand hierbij (minimaal) in acht genomen moet worden. Hierbij onderscheidt de VNG diverse omgevingstypen. Het achterliggende idee is dat de gevoeligheid van een gebied voor bepaalde hinder afhankelijk is van het omgevingstype. De mate van milieuhinder bepaalt in welke van de zes milieucategorieën een bedrijfsoort is ingedeeld.

Daarbij omvat categorie 1 de lichtste en categorie 6 de zwaarste vormen van bedrijvigheid. In principe is bedrijvigheid behorende tot de categorie 1 goed te mengen met de functie wonen, dit geldt in de meeste gevallen ook voor de categorie 2-bedrijven. De activiteit met de zwaarste categorie is het houden van varkens. Deze activiteit wordt op basis van de VNG-brochure ingedeeld in categorie 4.1 waarvoor richtafstand van 200 meter geldt. Hierbij dient bedacht te worden dat de afstanden gebaseerd zijn op een traditionele varkenshouderij. Een Herenboerderij met een natuurgedreven bedrijfsvoering en slechts enkele dieren staat hiermee niet in verhouding. De locatie Cruquiusweg 45A te Heemstede is op meer dan 200 meter afstand gelegen van hindergevoelige functies. Daarnaast is agrarische functie een bestaande ruimtelijke functie. Onderhavig initiatief zal niet tot (extra) hinder voor de omgeving leiden.

Verkeer en parkeren

De locatie is gelegen aan de Cruquiusweg welke ook dient voor de ontsluiting van het bedrijventerrein gelegen ten zuiden van onderhavige locatie. Hiermee is de ontsluiting van de locatie prima. Leden van de coöperatie worden éénmaal per week (verdeeld over twee momenten) in de gelegenheid gesteld om hun voedselpakket op te halen. Verwacht wordt dat er dan maximaal vijftien auto's tegelijkertijd aanwezig zullen zijn. Deze kunnen bij de stal op de daar aanwezige verharding geparkeerd worden. Er is geen extra bestrating nodig. Binnen de bestemming "Agrarisch" zijn parkeervoorzieningen toegestaan. Bovendien worden leden van de corporatie aangemoedigd het principe van 'fietsen tenzij' toe te passen. Dit betekent dat de auto als vervoermiddel naar de boerderij de uitzondering is en de fiets de regel.

Het concept van Herenboerden Heemstede gaat uit van 200 gezinnen die lid zijn van de coöperatie. Deze gezinnen halen wekelijks hun producten op bij de boerderij. Er zijn per week twee uitlevermomenten, op zaterdag en op een doordeweekse dag. Leden van de coöperatie zijn gezinnen met een bepaalde duurzame levensfilosofie. Zij zullen zo veel als mogelijk met de fiets hun voedsel komen halen. Ervaringen bij reeds gestarte Herenboerderijen leert dat gezinnen ook voor elkaar de wekelijkse oogst meenemen. Daarnaast komen niet alle leden tegelijkertijd, een uitlevermoment beslaat ongeveer 2 à 3 uur. Deze tijden worden buiten de

spits gekozen. De extra vervoersbewegingen (ongeveer 50 per uur, twee momenten per week) van de bezoekers van de boerderij leiden tot een relatief gering aantal extra verkeersbewegingen op de al drukke, Cruquiusweg. Deze verkeersbewegingen zijn niet herkenbaar in het heersende verkeersbeeld, zodat dit niet tot extra overlast kan leiden. Door gebruik te maken van venstertijden buiten de spits wordt mogelijke verkeersoverlast door drukte gereduceerd.

Het initiatief zal niet leiden tot ontwrichting van verkeerstromen of andere overlast rond het plangebied, zodat verkeer en parkeren geen belemmering vormt voor de ontwikkeling.

Geluid

Wet geluidhinder

De Wet geluidhinder (Wgh) geeft normen voor industrielawaai, wegverkeerslawaaï en railverkeerslawaaï. De Wet geluidhinder toetst plannen op geluidsbelastingen aan de gevel van geluidsgevoelige bestemmingen of aan de rand van de locatie waarbinnen het realiseren van dergelijke bestemmingen mogelijk is. De voorliggende ontwikkeling voorziet niet in de realisatie van nieuwe woningen of andere geluidsgevoelige bestemmingen. Daarmee voldoet de ontwikkeling aan de wettelijke eisen uit de Wet geluidhinder.

Wet milieubeheer

Op de activiteiten die plaats (gaan) vinden op de locatie Cruquiusweg 45A te Heemstede is de Wet milieubeheer van toepassing. Specifiek vallen de activiteiten onder het regime van het Besluit Algemene Regels Inrichting Milieubeheer (activiteitenbesluit). Het activiteitenbesluit stelt regels aan activiteiten om overlast naar de omgeving toe te voorkomen. Op grond van de aangegeven activiteiten die plaats (gaan) vinden is het aannemelijk dat de regels uit het activiteitenbesluit nageleefd kunnen worden.

Bodemkwaliteit

In het kader van de ruimtelijke procedure vormt de bodemkwaliteit bij ontwikkeling van ruimtelijke functies een belangrijke afweging. De gewenste ontwikkeling betreft geen toevoeging van een bodembedreigende activiteit of uitbreiding van woonbebouwing. Voor zover dierlijke meststoffen de bodemkwaliteit kunnen bedreigen zijn hierop de regels van de mestwetgeving van toepassing, waaronder het besluit gebruik meststoffen. Voorts is een duurzame natuur-inclusieve productiemethode het uitgangspunt. Hiermee wordt juist een verbetering van de bodemkwaliteit nagestreefd.

Het aspect bodem vormt dan ook geen belemmering voor de gewenste ontwikkeling. De bedrijfsvoering die Herenboeren voorstaan leidt tot een vitalere bodem.

Archeologie en cultuurhistorie

Per 1 juli 2011 is de Modernisering Monumentenzorg (MoMo) in werking getreden. Als gevolg van de MoMo is de Bro per 1 januari 2012 (artikel 3.6.1, lid 2) gewijzigd. Wat eerst alleen voor archeologie gold, geldt nu ook voor al het cultureel erfgoed: in een ruimtelijke onderbouwing dient aangegeven te worden hoe met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden

en in de grond aanwezige of te verwachten monumenten rekening is gehouden. Het betreft een bestaande situatie, er vindt geen uitbreiding van permanente bebouwing plaats. Het betreft bestaand agrarisch gebied waar geen andere dan gebruikelijke grondroerende werkzaamheden plaats zullen vinden.

Uit bestudering van historische kaarten blijkt dat het perceel in 1850 geheel bestond uit bos. In die tijd is ook het klooster (waar nu College Hageveld gevestigd is) opgericht en in de loop der jaren geleidelijk uitgebreid. Daarbij is het bos langzaam ontgonnen en in gebruik genomen voor agrarisch gebruik. Was er in eerste instantie nog sprake van een klooster met bijbehorende mengeling van bos, akkers, weidegronden en bosschages, door schaalvergroting in de landbouw heeft het gebied zich ontwikkeld tot de huidige agrarische bedrijven en inmiddels ook andere bedrijvigheid. De geplande omvorming van de huidige melkrundveehouderij naar een Herenboerderij, zijnde een kleinschalig gemengd agrarisch bedrijf, sluit goed aan bij hoe het in het verleden was. De gewenste ontwikkeling draagt in die zin bij aan herstel van de cultuurhistorische waarden.

Het bestemmingsplan kent een vergunningenstelsel voor bepaalde activiteiten. Met dit stelsel wordt gewaarborgd dat onder andere de archeologische en cultuurhistorische waarden niet onaanvaardbaar aangetast worden. De activiteiten die vergunningsplichtig kunnen zijn (aanleg boomgaard, (semi)permanente tunnelkassen) vinden plaats in het gebied met de aanduiding 'Waarde - archeologie 5'. Op het moment dat de activiteiten die vergunningsplichtig zijn uitgevoerd gaan worden, zal er archeologisch onderzoek uitgevoerd worden. Er bestaat thans geen aanleiding te veronderstellen dat archeologische waarden aangetast kunnen worden door het initiatief van Herenboeren Heemstede. In het plangebied dat valt binnen de dubbelbestemming 'Waarde - archeologie 2' wordt een deel van het grasland omgezet in bouwland. Er is een archeologisch onderzoek uitgevoerd, dat separaat wordt toegevoegd aan de aanvraag.

Het aspect archeologie vormt hierdoor geen belemmering voor de gewenste activiteit.

Water

Belangrijkste aspect vanuit landelijke, provinciale en lokale beleidsstukken is dat water een belangrijk sturend element is in de ruimtelijke ordening. De bekende drietrapsstrategieën zijn leidend:

- vasthouden-bergen-afvoeren (waterkwantiteit);
- voorkomen-scheiden-zuiveren (waterkwaliteit).

Zoals al eerder aangegeven betreft de planlocatie een bestaande situatie met agrarische activiteiten. Er vindt geen uitbreiding plaats van permanente bebouwing of permanent verhard oppervlak. Het plan voorziet wel in realisering van:

- semipermanente polytunnelkassen (ten oosten van de bestaande waterzuivering) (oppervlakte: 880 m²)
- een mobiel nachtverblijf voor de kippen (kipcaravan, dak oppervlakte 25 m²) die gesitueerd wordt op verschillende plekken in de boomgaard

Het semi permanente verharde oppervlak neemt daarmee in totaal toe met ongeveer 905 m².

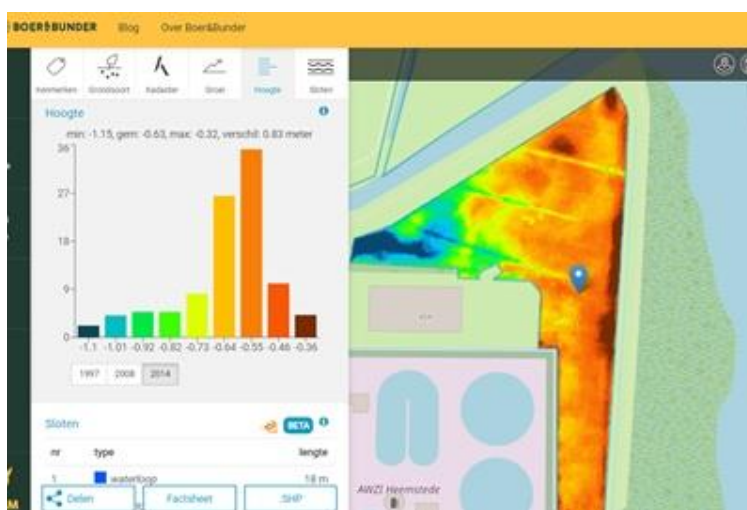
De kipcaravan (25m²) zal op verschillende plaatsen in de boomgaard gestald worden met daarbij een afstand van minimaal 10 meter tot een watergang.

De polytunnelkassen zullen op steeds dezelfde locatie (ten oosten van de bestaande waterzuivering) geplaatst worden. De afstand van de rechter polytunnelkas tot de dichtstbijzijnde sloot (rechts van de tunnelkas, aan de Zuider Buiten Spaarne zijde) is

minimaal 10 meter. De afstand van de linker tunnelkas tot deze sloot is minimaal 17 meter. Overigens is deze sloot gedeeltelijk begroeid en zal het water daardoor niet direct weg kunnen stromen richting het Zuider Buiten Spaarne. De afstand van de rechter tunnelkas tot aan het Zuider Buiten Spaarne is 65 meter. De afstand van de linker tunnelkas tot aan het Zuider Buiten Spaarne is 72 meter.

Het hemelwater dat op de bouwwerken valt zal niet zorgen voor een toename in afstromend hemelwater richting het boezemwatersysteem omdat:

- het water dat op de polytunnels en de kipcaravan valt, in de direct ernaast liggende bodem zal infiltreren
- deze bodem bestaat uit zandgrond (Beekeerdgrond, leemarm en zwak lemig fijn zand) welke een goede waterdoorlatendheid heeft
- de grondhoogte neemt licht toe richting het Zuider Buiten Spaarne waardoor het afwaterend effect wordt tegengegaan. Zie onderstaande figuur:

Grondhoogte perceel waarop tunnelkassen gesitueerd zijn

Mocht er toch een compensatieplicht ontstaan voor deze oppervlakten dan kan daarin voorzien worden door het graven van oppervlaktewater in de weide waar de varkens hun plek krijgen.

Daarnaast wordt een boomgaard gerealiseerd en wordt een deel van het grasland omgezet in akkerland.

De planlocatie wordt omringd en doorsneden door boezemkade's, vastgelegd in de legger van het Hoogheemraadschap Rijnland. Als gevolg hiervan liggen er (buiten)beschermingszones over het plangebied. Binnen deze zones gelden zorgplicht bepalingen en vergunningplichten op grond van de legger van Hoogheemraadschap Rijnland en de Keur Rijnland 2020.

De zorgplichten en (mogelijke) vergunningplichten worden nageleefd. Een Herenboerderij, en dus ook de Herenboerderij Heemstede, is een kleinschalige gemengde boerderij die op basis van natuur inclusieve principes voor haar eigen leden voedsel produceert: duurzaam, gezond en smakelijk eten. De biologische productiewijze, zoals deze door SKAL wordt gecertificeerd, wordt op een Herenboerderij als ondergrens beschouwd. Dit betekent geen (of uitsluitend biologische) bestrijdingsmiddelen, geen kunstmest en zo weinig mogelijk nutriënten van buitenaf. Streven is een gesloten nutriëntenbalans. Hierdoor is tevens gewaarborgd dat de waterkwaliteit van het gebied niet verslechterd als gevolg van de gewenste activiteiten. De Herenboerderij met landerijen is gelegen in één en hetzelfde peilvak. De gewenste

ontwikkeling leidt niet tot een wijziging in het waterpeil en anders blijft het waterpeil binnen het vak in ieder geval gelijk.

De gewenste ontwikkeling heeft dus geen negatief effect op de waterkwantiteit en de waterkwaliteit van het gebied.

Flora en fauna

Ruimtelijke plannen dienen te worden beoordeeld op de uitvoerbaarheid in relatie tot actuele natuurwetgeving. Er dient onderzocht te worden of het plan effect heeft op beschermde soorten of beschermde gebieden (Wet natuurbescherming en Natuurnetwerk Nederland). Ontwikkelingen mogen niet zonder meer plaatsvinden indien deze negatieve gevolgen hebben op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties.

Natura 2000

Onderhavige locatie is gelegen op een afstand van ruim 2,5 kilometer van een Natura 2000-gebied (Kennemerland Zuid). Natura 2000 gebieden worden beschermd tegen stikstofneerslag, onder andere uit de landbouw. Het kabinet neemt maatregelen om deze stikstofneerslag te verminderen. Bij landbouw wordt stikstof met name uitgestoten in de vorm van ammoniak. Dit gas komt vrij wanneer urine in contact komt met dierlijke mest. Ook komt ammoniak vrij bij het bemesten van het land. Het concept van de Herenboerderij heeft tot gevolg dat de stikstofuitstoot geminimaliseerd wordt en sterk reduceert in vergelijking tot de traditionele agrarische sector. In bijlage 2 van deze ruimtelijke onderbouwing wordt hier uitgebreid op ingegaan. In het verleden is de boerderij altijd in gebruik geweest voor een melkveebedrijf met 60 melkkoeien (incl. bijbehorend jongvee). De beoogde veestapel van een de Herenboerderij is substantieel kleiner (ook qua emissies). Separaat aan de procedure in het kader waarvan deze onderbouwing opgesteld is, zal een vergunning in het kader van de Wet Natuurbeheer aangevraagd worden bij de provincie Noord-Holland. De bedrijfsvoering van een Herenboerderij (zie onder meer bijlage 2) maakt dat een Herenboerderij slechts een zeer geringe, zo niet een te verwaarlozen, bijdrage levert aan stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Vanuit dit oogpunt bezien kan een vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming verkregen worden.

Onlangs heeft de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad Van State in een uitspraak² bepaald dat voor intern salderen geen vergunning op grond van de Wet natuurbescherming nodig is.

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden. Het natuurnetwerk bestaat uit kerngebieden: grote aan elkaar verbonden natuurgebieden met een hoge kwaliteit. De gebieden die deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland worden door de provincies vastgesteld. Een provincie kan ook gebieden aanwijzen die buiten het Natuurnetwerk Nederland liggen, maar wel belangrijk zijn vanwege hun natuur of landschap. Dit zijn 'bijzondere provinciale natuurgebieden' of bijzondere provinciale landschappen'. Onderhavig plangebied maakt

² Uitspraak 201907146/1/R2, 20 januari 2021

geen deel uit van Natuurnetwerk Nederland. Wel grenst het plangebied aan het Natuurnetwerk Nederland (gebied Hageveld). De natuur-inclusieve en biologische bedrijfsvoering die door Herenboeren nagestreefd wordt heeft geen negatieve invloed op de bescherming van de natuurwaarden van het Natuurnetwerk Nederland.

Luchtkwaliteit

De gewenste ontwikkeling is dermate gering dat deze geen negatieve gevolgen heeft voor de luchtkwaliteit. Er worden geen woningen toegevoegd met onderhavige ontwikkeling. Luchtemissies vanuit de inrichting worden gereguleerd middels het activiteitenbesluit.

Voor wat betreft de luchtkwaliteit zijn er geen belemmeringen voor de gewenste ontwikkeling.

Externe veiligheid

Het beleid voor externe veiligheid is gericht op het beperken en beheersen van risico's voor de omgeving vanwege handelingen met gevaarlijke stoffen. De handelingen kunnen zowel betrekking hebben op het gebruik, de opslag en de productie, als op het transport van gevaarlijke stoffen. Uit het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi), het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) en de richtlijnen voor vervoer gevaarlijke stoffen vloeit de verplichting voort om in ruimtelijke plannen in te gaan op de risico's in het plangebied ten gevolge van handelingen met gevaarlijke stoffen. De risico's dienen te worden beoordeeld op twee maatstaven, te weten het plaatsgebonden risico en het groepsrisico.

De gewenste ontwikkelingen hebben geen betrekking op risicovolle activiteiten als bedoeld in het besluit externe veiligheid inrichtingen. Evenmin wordt er een (beperkt)kwetsbaar object toegevoegd c.q. toegelaten die de op de plankaart aangegeven aanduiding van de buisleiding gas raken. Binnen het invloedsgebied van de buisleiding wordt grasland omgezet in bouwland voor groenteteelt (fijne teelt). Het concept van de Herenboeren gaat uit van een minimale grondbewerking. Dit betekent dat grondroering niet dieper plaatsvindt dan ook voor grasland gebruikelijk is. Bij de grondbewerkingen vinden geen ingrepen plaats dieper dan 30 cm.

In de Regeling Externe Veiligheid Buisleidingen is vastgelegd dat voor hogedruk aardgas-transportleidingen de berekeningen van PR en GR dienen te worden uitgevoerd met het risicorekenprogramma Carola. Dit is gebeurd bij het vaststellen van het thans vigerende bestemmingsplan. Uit de resultaten blijkt dat:

- De buisleiding (HTL-aardgas) geen 10^{-6} /jaar plaatsgebonden risicocontour heeft. Het onderhavige plan voldoet op dit punt aan de grenswaarde voor kwetsbare objecten en de richtwaarde voor beperkt kwetsbare objecten;
- Het groepsrisico is kleiner dan 0,1 x oriënterende waarde. De maximale overschrijdingsfactor voor dit tracé is gelijk aan 0.362 en correspondeert met die kilometer leiding die gekarakteriseerd wordt door stationing 620.00 en stationing 1620.00.

Nu de oriëntatiewaarde niet overschreden wordt en de personendichtheid niet wezenlijk toeneemt kan geconcludeerd worden dat het groepsrisico niet in betekende mate toeneemt.

Voor wat betreft externe veiligheid zijn er geen belemmeringen voor de gewenste ontwikkeling.

7. Financieel-economische uitvoerbaarheid

De ontwikkeling gebeurt geheel in opdracht en voor rekening van de coöperatie Herenboeren Heemstede. De financiering van het project op hoofdlijnen is als volgt:

Realisatie

- Eenmalige inleg 2500 euro per lid voor een certificaat
- Start van de boerderij bij minimaal 150 en maximaal 200 leden
- Er wordt o.a. gebruik gemaakt van mobiele huisvesting voor dieren. Mechanisatie wordt voornamelijk gehuurd etc., waardoor de investeringskosten beperkt blijven
- Er wordt een boomgaard van circa 2 ha gerealiseerd, geen permanente opstallen geplaatst zodat herstelkosten naar oorspronkelijke staat in het geval van bedrijfsbeëindiging beperkt zijn.

Exploitatie

- Per lid worden 2 tot 5 monden afgenomen, dus tussen de 375 en 500 monden
- Per mond wekelijkse bijdrage tbv dekking van de exploitatie (tussen 7 en 13 euro, afhankelijk van vlees of vegetarisch alsmede benodigde dekking voor de exploitatie)
- Bij deelname wordt men tenminste 3 jaar lid. Ervaring bij de locatie Boxtel van de Herenboeren leert dat het verloop beperkt is (er zijn hier meer leden bijgekomen dan afgevallen)
- Jaarlijks wordt de kostendeekkende exploitatiebegroting vastgesteld door de ALV.
- De kosten voor erfpacht (inclusief investering voor de stal) maken onderdeel uit van de exploitatie

Hiermee is de gewenste ontwikkeling economisch uitvoerbaar.

De (erfpacht)overeenkomsten die nodig zijn om de activiteiten uit te mogen voeren zijn in concept gereed. Hier liggen intentieverklaringen aan ten grondslag. Dus ook vanuit privaatrechtelijk oogpunt bestaan er geen belemmeringen voor de gewenste ontwikkeling.

8. Conclusie

De gewenste ontwikkeling past binnen de ruimtelijke kenmerken van het gebied 'Landgoederen en groene gebieden'. De ontwikkeling leidt niet tot een onevenredige aantasting van een goede ruimtelijke ordening ter plaatse. Vanuit ruimtelijke overwegingen doen zich geen beperkingen voor ten aanzien van het plan. Voor het overige bestaan geen argumenten die het verlenen van medewerking aan de gewenste ontwikkeling niet rechtvaardigen.

Sfeerbeelden van een Herenboerderij

Bijlage 1

Landschappelijk inrichtingsplan Herenboeren Heemstede,
Werkend Landschap,
d.d. 22 april 2021

Herenboeren boeren met geringe stikstof-emissie en produceren biologisch

Wet natuurbescherming, bescherming Natura-2000

Sinds 2017 zijn een aantal natuurwetten (zoals Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet) samengevoegd in de Wet natuurbescherming (WNB)³. Deze wet bepaalt o.a. dat projecten die mogelijk een negatief effect zullen hebben op een Natura2000-gebied niet toegestaan zijn. Een negatief effect treedt op bij een stikstofdepositie van meer dan 0,00 mol/ha/jr. Een negatief effect kan voorkomen worden door intern of extern te salderen. Indien de stikstofuitstoot van een project heel laag is dan kan een ecologische onderbouwing uitkomst bieden. Ter bepaling van de stikstofdepositie wordt gebruik gemaakt van het rekenmodel AERIUS. Dit model berekent bijvoorbeeld stalemisaties met behulp van de RAV⁴-code's (stalsysteem met diersoort) en verkeersemissies aan de hand van de uitstoot van voertuigen. De emissie worden omgezet naar depositie op dichtstbij gelegen Natura 2000-gebied(en). AERIUS is onvoldoende geëquipeerd om de werkwijze van een Herenboerderij in te kunnen voeren. Immers de 'huisvestingsystemen' die op een Herenboerderij gevestigd worden komen niet voor in de RAV. Er is geen sprake van een (regulier) huisvestingssysteem op een Herenboerderij. Hierdoor is er ook geen sprake van vergunningsplicht. Beweiden en aanwenden van mest is vooralsnog vrijgesteld van vergunningsplicht.

In de kamerbrief van 24 april⁵ wordt een voorstel gedaan voor beperking van de emissie uit de landbouw. Geen van de genoemde maatregelen heeft enig effect op verlaging van de ammoniakemissie uit een Herenboerderij omdat zij niet van toepassing zijn (beperken extern eiwit in voer, water over mest, aanpassen stalsystemen, etc.). Hierdoor voldoet een Herenboerderij reeds aan de gestelde eisen.

Beweging Herenboeren

Herenboeren is een groeiende burgerbeweging die aantoont dat de productie van ons dagelijks voedsel anders, beter en bovenal duurzamer kan. Herenboeren hebben daartoe gezamenlijk een Herenboerderij.

Een Herenboerderij is een kleinschalige gemengde boerderij die op basis van natuur inclusieve principes voor haar eigen leden voedsel produceert: duurzaam, gezond en smakelijk eten. Er worden geen producten aan derden verkocht. De biologische productiewijze, zoals deze door SKAL wordt gecertificeerd, wordt op een Herenboerderij als ondergrens beschouwd. Een Herenboerderij is niet SKAL gecertificeerd, echter de uitgangspunten zijn vergelijkbaar met, en op onderdelen vooruitstrevender dan, de biologische landbouw; er worden geen kunstmeststoffen of chemische bestrijdingsmiddelen gebruikt, herstel van bodem en ontwikkeling van natuur staan in de productie centraal. De Herenboerderij produceert jaarrond circa 50 soorten groenten, fruit, eieren en verschillende soorten vlees. Productieve hagen en bomen (noten, bessen, etc) maken verder deel uit van het systeem. Veevoer wordt zo veel mogelijk op de eigen boerderij, dus duurzaam en biologisch, geproduceerd. Het voer, de niet op de boerderij zelf geboren dieren en het plantmateriaal dat van derden wordt betrokken, voldoet aan de voorwaarden voor biologische productie. Door het toepassen van principes uit de permacultuur, agro-ecologie en natuur gedreven landbouw, in combinatie met het coöperatieve

³ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/>

⁴ Regeling Ammoniak en Veehouderij, <https://wetten.overheid.nl/BWBR0013629>

⁵ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/04/24/voortgang-stikstofproblematiek-structurele-aanpak>

organisatiemodel, produceert de Herenboerderij soeverein, transparant, bio- /divers en circulair. De bedrijfsvoering wordt gedreven door gezondheid, dierenwelzijn, menswaardigheid en klimaat. Zowel nutriënten, eiwitten, als water en energie worden (op termijn) in kringloop gebracht op bedrijfsniveau. Elke Herenboerderij werkt toe naar geen inputs (mest, inkoop planten, inkoop dieren, etc.) van buiten. Dit impliceert dat de Herenboerderijen zeer zorgvuldig omgaan met eigen resources/bronnen (nutriënten, bodem, landschap, water etc. etc.). De borging van het Herenboeren-systeem vindt plaats middels collegiale toetsing, zoals dat ook binnen de biologisch-dynamische landbouw gebruikelijk is.

Herenboeren boeren vanuit de gedachte van een natuur gedreven voedselproductie. Uitgangspunt in een natuur gedreven voedselproductiesysteem is de kracht en complexiteit, en het ontwikkelend en parerend vermogen van natuurlijke processen. Observeer en lees de natuur, laat haar voor je werken, werk met haar en ga er niet tegenin; dat maakt het geheel sterker.

Als je de natuurlijke processen (onder- en bovengronds, met het geheel van relaties tussen plant, dier, bodem, micro-organismen e.d.) als uitgangspunt neemt, ontstaat op termijn een veerkrachtig en (bio)divers systeem met veel (natuur)waarden in een waardevol landschap. Dat systeem, feitelijk een cross-over van wat we nu nog 'landbouw' en 'natuur' noemen, kan zich dan met een minimum aan externe inputs in stand houden én ontwikkelen.

Natuur gedreven voedselproductie betekent ook dat het natuurlijke gedrag en de leefomgeving van dieren centraal staan. Dieren hebben (net als in de natuur) een functie in een ecosysteem. Ze zorgen via bemesting voor een gezonde bodem en ook hun gewroet en betreding maakt dat de bodem er als geheel op vooruitgaat. Op termijn ontwikkelen natuur gedreven voedselproductiesystemen zich tot ecosystemen die zelf bepalen hoeveel (te consumeren) dieren ze kunnen dragen.

Natuur gedreven is overigens iets anders dan niets doen en 'laat maar waaien'. De professionele boer of tuinder is een actieve regisseur in het verbouwen van voedsel die tegelijkertijd stuurt op herstel van het hele (eco)systeem, dus inclusief het watersysteem, landschap, bodem, flora, fauna en andere (natuur)waarden.

Bovendien is de route van een Herenboerenproduct van grond tot mond zo kort mogelijk, waarbij ook nog eens zo min mogelijk (niet herbruikbare) verpakkingsmaterialen gebruikt.

Qua ruimtegebruik bestaat een Herenboerderij uit circa 1,5 ha boomgaard (incl. ruimte voor kippen), 1 ha voor varkens, 4,5 ha groenten, 1–2 ha diervoer en 10 ha voor runderen. In totaal tussen 18 en 20 ha. Per Herenboerderij kunnen er lokale verschillen zijn. Percelen voor runderen en diervoer hoeven niet direct aan de huiskavel te grenzen. Dierrotatie maakt deel uit van de productiewijze en dit maakt dat hun 'huisvesting' mobiel is. Koeien lopen in principe jaarrond buiten en hebben geen tot nauwelijks huisvesting nodig. Kippen hebben een nachtverblijf in de vorm van een kipcaravan en varkens hebben toegang tot een schuilhok, bijvoorbeeld in de vorm van een omgebouwde veewagen. De dieren worden zoveel als mogelijk gehouden op een manier die het beste aansluit op hun intrinsiek en instinctief gedrag. Een Herenboerderij is een volledig grondgebonden bedrijf.

Op een Herenboerderij is geen sprake van een monocultuur, door een gedegen systeem van gewasrotatie wordt de bodemvruchtbaarheid verbeterd en versterkt. Deze vruchtwisseling maakt dat gewassen gezonder zijn en minder vatbaar voor ziekten en dat de bodemkwaliteit op peil blijft. Het kleinschalige karakter van de boerderij resulteert er in dat er niet met grote, zware machines gewerkt hoeft te worden hetgeen verdichting van de bodem voorkomt. De mineralen-kringloop wordt zo gesloten mogelijk gehouden. Gewasresten blijven op de boerderij, en, zoals de dieren gehuisvest worden, kunnen de mineralen die deze dieren uitscheiden direct aangewend worden. De natuurlijke eigenschappen van de bodem worden door deze manier van landbouw bedrijven in stand gehouden c.q. herstelt. Het dierenwelzijn is gewaarborgd doordat deze in een natuurlijke habitat verblijven en hun diereigen gedrag kunnen vertonen. De wijze van de dierhouderij op een Herenboerderij maakt dat de dieren nauwelijks tot niet ziek zijn. Hierdoor is de noodzaak van het gebruik van diergeneesmiddelen afwezig.

Alle producten van een Herenboerderij worden over het algemeen onbewerkt uitgeleverd aan de leden (lees door de leden opgehaald). De tijdspanne tussen oogst en uitleveren wordt zo kort mogelijk gehouden. Het slachten van dieren gebeurt bij een lokale slager waarmee nauwgezette afspraken gemaakt worden.

De kleinschaligheid en de natuur inclusieve principes van de Herenboerderij hebben tot gevolg dat, zeker in vergelijking met de traditionele landbouw, weinig (fossiele) brandstoffen gebruikt hoeven te worden voor de voedselproductie. Ook de rechtstreekse uitlevering aan lokale leden maakt dat de geproduceerde producten slechts over korte afstand getransporteerd worden. De weg van grond tot mond wordt zo kort mogelijk gehouden.

Programma Aanpak Stikstof (PAS)

Zoals hiervoor gemeld, beschermt de WNb de Natura 2000-gebieden met een vergunningplicht op moment dat er vanwege een project stikstofdepositie plaatsvindt op dat gebied. Als gevolg van de uitspraak van de Raad van State van 29 mei 2019 kan het Programma Aanpak Stikstof (PAS) niet langer worden gebruikt voor toestemmingverlening in het kader van deze wet. Door de uitspraak is het moeilijker geworden om een vergunning in het kader van de WNb te krijgen. Echter de uitspraak hield niet in dat vergunningverlening niet meer mogelijk was, maar dat een deugdelijke onderbouwing van het PAS ontbrak en dat opnieuw moet worden gekeken naar de onderbouwing voor besluiten en vrijgestelde activiteiten.

Uit vorenstaande blijkt dat een Herenboerderij niet vergelijkbaar is met een traditioneel landbouwbedrijf. Op de eerste plaats zijn de meeste landbouwbedrijven tegenwoordig vergaand gespecialiseerd en anderzijds zijn de bedrijven veel groter van omvang. Ook de afzet van de producten van een traditioneel landbouwbedrijf kent nog een lange weg tot deze de consument bereikt. Een Herenboerderij daarentegen is een kleinschalig, grondgebonden, duurzaam gemengd bedrijf. Hierbij is de weg van grond tot mond minimaal.

De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit schrijft aan de Kamer dat extensivering en omschakeling naar een andere bedrijfsvoering een belangrijke bijdrage leveren aan stikstofreductie⁶. Het is voorstelbaar dat een drempelwaarde vastgesteld wordt voor kleinschalige, extensieve grondgebonden bedrijven.

De geringe inzet van mechanisatie, het aantal transportkilometers, geen inspanning voor aankoop en vermarkten van producten (denk hierbij ook aan de impact van verpakkingen die Herenboeren niet gebruiken, waardoor ook minder afval etc.), kortom de hele keten van een Herenboerderij kent een fors lagere inzet van (fossiele) brandstoffen (ten opzichte van de traditionele sector, waarop de huidige normen gebaseerd zijn). Zo wordt fors bijgedragen aan een reductie van CO₂- en stikstofuitstoot. De natuur inclusieve productiemethode (waarbij gezorgd wordt voor natuur, veerkrachtige systemen en een gezonde bodem) heeft daarnaast als voordeel dat de bodemkwaliteit toeneemt. Dit heeft bovendien als voordeel meer CO₂ vastlegging in de bodem.

Ook de wijze van dierhouderij bij de Herenboeren lijdt tot minder stikstofuitstoot dan in de gangbare dierhouderij. Als voorbeeld: stikstof ontstaat als urine en feces bij elkaar komen. In een systeem waar dieren in principe permanent buiten de stal lopen, is de kans erg klein dat urine en feces bij elkaar komen. Ook vindt er geen bemesting (kunstmest als ook dierlijk) plaats waarbij stikstofverbindingen vrijkomen. Neem daarnaast in ogenschouw dat er geen aanvoer van kunstmeststoffen plaatsvindt. Dat maakt dat een Herenboerderij slechts een zeer geringe, zo niet een te verwaarlozen, bijdrage levert aan stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden.

⁶Kamerbrief Landbouwmaatregelen, DGA-DAD / 20032998 (7 februari 2020)

Doordat de dieren zo min mogelijk in een huisvestingssysteem (stal) gehouden worden, wordt er geen dierlijke (drijf)mest opgeslagen. Hierdoor wordt op een Herenberderij geen of nauwelijks dierlijke mest aangewend (uitgereden). Er komt dus ook geen ammoniak vrij vanwege bemesting en het leidt tot een lager gebruik van mechanisatie, waardoor minder CO₂ vrij komt.

Het vee-bestand op een Herenboerderij krijgt geen 'krachtvoer' van buiten aangevoerd. Het voer bestaat voor het merendeel uit gewassen van de Herenboerderij zelf die de dieren direct consumeren (het rundvee graast, de kippen scharrelen en de varkens wroeten hun kostje bij elkaar). De runderen zijn volledig grasgevoerd. Aangenomen mag worden dat de dieren eten naar hun behoefte. Door het natuurlijke dieet is de eiwitbenutting van het rantsoen van de dieren optimaal. Dit heeft tot gevolg dat er minder ureum uitgescheiden wordt, met als gevolg tot minder vorming van ammoniak.

Door het gebruik van vlinderbloemigen wordt stikstof uit de lucht gebonden. In de teeltplannen wordt hier zoveel mogelijk rekening mee gehouden. De vlinderbloemige gewassen leggen stikstof uit de lucht vast en maken zo hun eigen nutriënten aan, die later beschikbaar komen aan de volgende generatie gewassen. Hierdoor is minder bemesting nodig en wordt een bijdrage geleverd aan het sluiten van de stikstofkringloop.

Biologische productie

Volgens EG-verordening 834/2007 van de Raad van de Europese Unie wordt onder 'biologische productie' het volgende verstaan:

het gebruik van productiemethoden die in overeenstemming zijn met de in deze verordening vastgestelde voorschriften, in alle stadia van de productie, bereiding en distributie.

Een biologische productiemethode streeft een duurzaam beheerssysteem voor de landbouw na. Dit betekent dat de natuurlijke systemen en cycli gerespecteerd worden waardoor:

- de gezondheid van bodem, water, planten en dieren beter wordt;
- het niveau van biodiversiteit verbetert;
- er verantwoord gebruik gemaakt wordt van energie en natuurlijke hulpbronnen (water, bodem, organische stoffen, lucht);
- voldaan wordt aan hoge normen voor dierenwelzijn, rekening houdende met gedragsbehoeften van dieren.

Daarnaast streeft een biologische productie producten van hoge kwaliteit en een rijke verscheidenheid na, waarbij de productie van door de consument gewenste producten (voedingsmiddelen) geen schade toebrengen aan milieu, gezondheid voor de mens, gezondheid van de planten of de gezondheid en het welzijn van dieren.

De bedrijfsvoering van de Herenboerderij heeft dus een volledige overlap met bovenstaande en gaat zelfs nog een stuk verder.

Telen Herenboeren biologisch?

Officieel niet. Biologisch is een officieel door SKAL verleend keurmerk. Iedereen die een biologisch product koopt bij een boer, speciaalzaak of supermarkt, weet dan dat het voldoet aan de criteria van het keurmerk. Binnen de coöperatie kopen we niet, zijn we onze eigen markt en bepalen we zelf hoe we werken aan een in alle opzichten duurzame voedselproductie. Het is onderdeel van onze zoektocht naar de 'meest duurzame vorm van landbouw'. We noemen het zelf ook wel natuur gedreven landbouw.

We vinden transparantie en grip op de methode momenteel het belangrijkste sturingselement. Vraag gestuurd voedsel produceren, zo natuurlijk mogelijk; dat is wat ons drijft.

We zoeken naar de draagkracht van de bodem voor voedselproductie, uitgaande van een gezonde bodem in een gezond landschap. Het gebruik van middelen wordt hierbij zoveel mogelijk voorkomen. En mocht het noodzakelijk zijn, dan gebruiken we niet chemisch-synthetische bestrijdingsmiddelen, die in de biologische landbouw zijn toegestaan.

De Herenboerderij en het Besluit emissiearme huisvesting

Het Besluit emissiearme huisvesting⁷ geeft emissieregels (ammoniak en zwevende deeltjes) waaraan stalsystemen moeten voldoen. Het is de vraag of bij het houden van dieren op een Herenboerderij al van een stalsysteem gesproken kan worden. Gelet op de geest van de wet, is het standpunt dat een mobiele huisvestingsmethode voor een zeer beperkt aantal dieren niet valt onder het begrip 'dierenverblijf' te rechtvaardigen. Daarenboven komt dat dieren die gehouden worden overeenkomstig de biologische productiemethode uitgezonderd zijn. Dat dieren op een Herenboerderij overeenkomstig de biologische productiemethode gehouden worden blijkt uit bovenstaande. Voldoen aan het Besluit emissiearme huisvesting levert, zonder emissiebeperkende maatregelen, geen belemmering op voor de bedrijfsvoering van een Herenboerderij.

Conclusie

Het bovenstaande overziend is er sprake van een zeer beperkte uitstoot van ammoniak en stikstofoxiden bij de bedrijfsvoering van een Herenboerderij en daarmee een ecologisch te verwaarlozen depositie op Natura2000 gebieden. Dit vormt een motivatie om een aanvraag in het kader van de Wet natuurbescherming te honoreren, zo die vergunningplicht er al is.

⁷ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0036748/>